

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LXIV. Farfen. testamenti. An, & quando per lapsum temporis, censeatur revocatum testamentum, illudque habitum pro neglecto, potissimè favore venientium ab intestato, atque cessante causa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

priorem dispositionem, ejusque reintegrativa, quod est quid magis, ob intermedium actum contrarium.

Eo potissimè considerato, quod in casu dicti textus, inhabilitatio erat involuntaria, proveniens ex impedimento legis, quo cessante, cum favore sit decedere testatus, idcirco; Vel in dubio præsumenda est voluntatis perseverantia, adeò ut, non docto de contrario, hæc sola præsumptio juxta unam opinionem sufficiat; Vel ubi juxta alteram, illa sufficiens non esset, leviores tamen probationes, vel minora inditia sufficere videntur; Secus autem ubi impedimentum provenit ex actu mere voluntario; Illo enim casu (quantum tunc, hæc disputatio, observare licuit) omnes concordare videntur, ut nova voluntas etiam solemnis, necessaria sit, cum importare videatur omnino novam dispositionem; Ob subsequendam autem concordiam ista non potuerunt maturius discuti, neque deinde occasio dedit ut ad veritatem maturius punctus examinari poterit.

Quo verò ad alteram inspectionem; Illam dicebam videri planam, quod scilicet per subsequentem actum inter vivos translative domini, tanquam per speciem alienationis, recessum dicatur à priori dispositione, quamvis ista contineret in certis casibus facultatem revocandi ad text. in l. pater §. hortas ff. de adimen. legat. & firmant DD. de quibus Caneer. dicta par. 3. var. cap. 20. numer. 260. & 265. Cavagnol. dicta consult. 44. numer. 8. cum sequen. Et in specialibus terminis assignationis bonorum factæ per patrem filiis in vita post testamentum, ut per hunc secundum actum censetur recessum à testamentaria dispositione in hac parte alterata Eugen. cons. 68. numer. 17. & sequen. lib. 2. plenè Roia in allegata Reggion. Bonorum coram Corrado.

Idque non negabatur per Scribentes in contrarium, sed infestabatur in eo puncto, quod dicta assignatio non esset translative domini, & sic non importaret alienationem, ex qua ademptio resultare dicitur, sed simplicem assignationem jure peculii, ut regulariter in dubio præsumitur; Verum contrarium esse probabilius ostendebatur, ex clausulis, & verbis dictæ conventionis, juxta ea, quæ in proposito plenè deducta habentur in allegata Reggion. & in alia præcedenti coram eodem impress. dec. 387. par. 9. rec. repetit. dec. 110. post Merlin. de pignor. Atque super hoc puncto fuit major, ac ferè tota disputatio, in examinando scilicet conjecturas, aliasque circumstantias, unam vel alteram voluntatem suadentes, quæ hinc ponderabantur, sed (ut dictum est), concordia substulit occasionem ulterioris disputationis.

tur revocatum testamentum, illudque habitum pro neglecto, potissimè favore venientium ab intestato, atque cessante causa indignationis, quæ vigeat de tempore testamenti; Et qualis declaratio in hoc sufficiat.

SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 Solus lapsus temporis non sufficit ad tacitam revocationem, vel oblationem testamenti, nisi alia adminicula concurrant.
- 3 Quando dicantur adminicula sufficientia, & quomodo decidenda.
- 4 De materia oblivionis resultantis ex lapsu longi temporis.
- 5 Quomodo concipi debeat declaratio super revocatione testamenti, & quando hæc sufficiat.
- 6 De testamento condito calore iracundie, an valeat, & quid operetur cessatio dictæ causæ, & reconciliatio.
- 7 De alio casu, & quod secundum testamentum, etiam imperfectum attendatur pro declaratione voluntatis revocandi primum.

DISC. LXIV.

DE tempore quo Decius aliquam habebat indignationem, cum Valentino fratre, in lethali infirmitate, testamentum condidit, in quo, indignationis causam exprimendo, dicto fratre præterito, Sienam sororem instituit; Postmodum verò convalescens, atque per decennium, & ultra supervivens, se conciliavit, atque cum fratre benevole egit, pluriesque declaravit, se velle, ut bona deferrentur ei, cui de jure, nulla dicti testamenti ratione habita, utpote in statu indignationis conditi; Sequuta verò ejus morte, cum intestata successio ad formam Statuti urbis 146. foli fratri debita esset, excluso sorore, hinc prætendebat ista, fratrem excludere ex dicto testamento, ideoque introducta desuper lite coram A. C.

Pro fratre scribens, circa professionis initia, dicebam (etiam cum aliquo sensu veritatis), quod de testamento nulla ratio habenda esset, ex tribus, quæ ubi etiam singulariter ponderata, difficultatem pati possent, at tamen simul juncta, unum alterum coadjuvando, id bene concludere videbantur; Primo scilicet ob lapsum longi temporis; Secundo ob cessatam causam aliter disponendi; Et tertio, ob dictam declarationem.

Quatenus igitur pertinet ad lapsum temporis; Advertebam, quod antiquiori tempore ex Codicis Theodosiani dispositione dubium erat, an solus lapsus longi temporis decem annorum corrumpere faceret testamentum, quod ita pro revocato, seu neglecto haberetur; Quare ad hanc dubietatem tollendam, Justinianus constitutionem edidit in l. sanctimus Cod. de testam. per quam disponitur, ut solus lapsus temporis id non operetur, nisi alia accedant ejusdem voluntatis inditia, ut advertit Marta de success. par. 4. q. 4. art. 2. numer. 42. & admittunt omnes, de quibus infra occasione agendi de declaratione revocandi testamentum.

Qualia verò sint adminicula, quæ in proposito sufficiant, nec ne, certam, ac determinatam regulam non habemus, quoniam est questio voluntatis, ideoque potius facti, quam juris, & consequenter pro facti qualitate decidenda, juxta ea, quæ nimirum

M fra

FARFEN.

TESTAMENTI

PRO

VALENTINO

CUM

SIENA DE IPOLITIS.

Casus disputatus coram A. C. sub incerto exitu.

An, & quando per lapsum temporis, censetur Card. de Luca P. I. de Testam.

frequenter in huiusmodi ambiguis, & conjecturalibus materiis habentur; Ad eò ut leguleicam simplicitatem verè continere videatur quaestio per nostros disputari solita, an sufficiat, ut decennium inceptum sit, vel oporteat ut illud sit completum; Ista etenim quaestio congrua esset, quando vis esset in tempore, ex quo talis operatio resultaret, secùs autem ubi diuturnum silentium deducitur tamquam unum ex adminiculis, cum aliis jungendum, quoniam mensium, vel dierum differentia, non videtur in hoc attendenda, cum decennii spatium ⁴ consideretur ob regulam deductam ex text. in l. peregrè ff. de acquir. possess. ubi Bart. & alii, super praesumpta oblivione, circa quam praecisa regula temporis non cadit, quoniam stant simul, ut ea neque per 15. vel 20. annos inducatur in uno, & in altero inducatur per minus tempus decennii, Ideoque dicitur materia arbitraria adnotata per DD. in eadem l. peregrè, de quibus Menoch. de arbitr. cas. 26. & advertit etiam Rota in Benon. parochialis 9. Iunii 1664. coram Taia; Et habemus etiam ad materiam text. in l. procula ff. de probat. super praesumpta solutione deducta ex longi temporis silentio ponderari solito ex adminiculis, ut in sua materia sub tit. de credito, cum similibus; Unde propterea punctus est in aliis adminiculis, ac facti circumstantiis, ex quibus, in uno casu brevius tempus sufficere potest, in altero autem longius non sufficiat.

Quo verò ad alterum punctum declarationis revocandi testamentum, Pariter DD. nimium se involvere videntur, an sufficiat simplex declaratio revocandi testamentum, alio non expresso, vel necessaria sit declaratio, ut id fieret in gratia venientium ab intestato, & quid ubi dictum sit fieri an mo alterum condendi, quod postea conditum non sit, vel inutiliter; Super hoc autem, licet Gratian. discept. 558. & 763. plura deducat ad probandum, ut necessaria sit declaratio expressa, vel saltem conjecturata, id faciendi favore venientium ab intestato; Sive quod allegata ratio consecutionis alterius testamenti inducat praecisam voluntatem, eatenus revocandi, quatenus alterum testamentum valide fiat.

Nihilominus, huiusmodi rigores, magis communiter sunt rejecti, quoniam ubi consecutio alterius testamenti adjecta non est pro expressa, & formali conditione revocationis primi, ad eò ut dici possit, quod testator noluit decedere intestatus, sed cum uno, vel cum altero, tunc verius est hanc expressio- nem non requiri, ut nominatim reprobat Gratiano ubi supra, firmat Maria d. par. 4. quest. 4. art. 1. num. 43. & seqq. ubi examinat auctoritates, & fundamenta, quae ab eodem Gratiano deducuntur, & bene probat Fontanell. decis. 50. num. 2. cum seqq. Atque hanc opinionem sequuta est Rota apud Gregor. decis. 446. & decis. 652. par. 4. recon. tom. 3.

Clarius verò, ubi cum dicta declaratione, conjunguntur alia adminicula, praesertim illud lapsus longi temporis, & alterum supra insinuatam cessantis causae indignationis, ob quam testamentum conditum fuit, cum exclusione venientium ab intestato; Quidquid enim sit, an, & quando calor iracundiae sufficiat ad testamenti invaliditatem ex iis, quae habentur alibi hoc eod. tit. Attamen ubi etiam non sufficeret, adhuc tamen ista circumstantia, juncta cum subsequuta reconciliatione, adminiculum praebet, cum aliis jungendum ad hunc effectum, ut bene ad rem Alciat. cons. 11. lib. 9. in primè, & advertitur apud Gregor. d. decis. 446. num. 11. Ideoque ex his omnibus simul junctis, pro intestata successione mihi respondendum videbatur; Credo autem quod concordia controversiae finem

dedit, dum post unicam disputationem, non auctori amplius actum esse de causa.

In hoc autem proposito in una Amerina pro infelicibus, cum Vulpiis, disputata coram A. C. Cum testator annis praecedentibus testamentum condidisset, cum dispositione directa, vel obliqua ad favorem extraneorum, seu remotiorum, postmodum verò aliud fecisset testamentum coram parcho, & testibus ad formam cap. cum esses; Atque post diuturnum tempus, per vocatos in primo testamento, opponeretur, quod secundum à parcho repositum in archivio publico loci, non esset formiter publicatum; Hinc, ultra alia motiva deducta ex consuetudine loci, & ex observantia dicti testamenti, aliisque adminiculis; Ponderabam ego scribens pro illis, qui huic secundo testamento nitentur, quod cum illud ordinatum esset ad favorem venientium ab intestato, ita saltem resultaret sufficiens declaratio, seu probatio voluntatis, non moriendi cum primo testamento; Sed quod fieret locus ordini intestatae successione per legem praescripto, ad cuius normam, haec posterior dispositio concepta erat, juxta decisiones, & auctoritates, de quibus supra; Et conferunt quae ponderantur supra disc. 25.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE VICTORIIS.

PRO
CARAFIS
CUM
ROBERTIS.

Casu decisus per Rotam pro Robertis, postea concordatus.

An, & quando, cancellatio, vel interlineatio, contenta in testamento censetur consultò facta, ad eò ut importet revocationem, vel ademptionem.

Et quid si inter scripturas Notarii, duae ejusdem testamenti scripturae reperiantur, quænam dicenda sit matrix, vel originalis.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 Resolutiones causae.
- 3 De duplici scriptura preparante, & preparata, fieri solita etiam in testamentis.
- 4 Si duae scripturae reperiantur, qualis dicatur matrix.
- 5 De eodem.
- 6 Subscriptio Notarii denotat matricitatem.
- 7 Quomodo attendi debeam clausula actum, & alia ad effectum matricitatis.
- 8 Originales imbreviatura solent lacerari, vel negligi.
- 9 De eodem concursu duarum scripturarum.
- 10 Etiam in minutis apponi solet clausula actum.
- 11 Fictiones, & specialitates non sunt multiplicanda.
- 12 Ut cancellatio operetur, debet esse consultò facta.
- 13 Potissimè ubi verba cessata sunt legibilia.